

Giuseppe Capriotti

Određivanje granica legitimnog kulta - povijest jedne jadranske ikone

Cilj je ovoga rada analizirati javnu uporabu ikona u ranome novom vijeku. Radi se o ikoni Djevice, koju je krajem 13. stoljeća naslikao umjetnik s jadranskog područja, a trenutno se čuva u Katedrali u Fermu (Marke). Istražujući izvješća Venanzia da Fabriana (kroničara opservantskog propovjednika Giacoma della Marce) i dokumenata gradskog vijeća iz Ferma, moguće je rekonstruirati zanimljive događaje od 12. ožujka 1473. Toga je dana fra Giacomo propovijedao protiv Albanca Petra, "nitkova i pijanice", kojemu se Djevica ukazala u viziji, tražeći od njega da izgradi crkvu, koja bi zaštitila stanovništvo od epidemija. Za tu je crkvu Albanac naručio sliku (s mogućim prikazom njegove vizije), koja je postala predmetom štovanja lokalne zajednice. S obzirom na to da su njegove prijetnje izopćenja i propovijedi protiv ovakve prakse bili neučinkoviti, fra Giacomo je pokušao zaustaviti lažni kult na način da je zajednici poklonio vrijednu staru ikonu "naslikanu od sv. Luke". Nova je ikona data na čuvanje fratrima opservantima, koji su započeli s redovitim organiziranjem procesija s ikonom. U 18. st. fratri na oltar na kojem se nalazila ikona postavljaju sliku sv. Giacoma della Marce, kanoniziranog 1726. Njemu je papa poklonio ikonu koju je dobio od jednog pustinjaka, koji ju spasio za turske opsade Konstantinopola. Tada su vjerojatno fratri na drvenoj poledini ikone zalijepili sliku na platnu (sada u Dijecezanskom muzeju u Fermu), koju su vjernici mogli vidjeti kad je ikona bila nošena u procesiji. Na toj je slici, podijeljenoj u četiri dijela, potanko ispričana povijest ikone, koja postaje čvrstim zalogom della Marcine kanonizacije, ali i povezanosti propovjednika sa sv. Lukom.